

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

M 0 6 1 5 0 1 1 2 M

SPOMLADANSKI ROK
TAVASZI IDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izpitna pola 2 ≡
2. feladatlap

Ponedeljek, 5. junij 2006 / 80 minut
2006. június 5., hétfő / 80 perc

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je dodana barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt két értékelőlapot is kap. A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne.
A feladatlap terjedelme 16 oldal, ebből 3 üres.*

*Barvna priloga ima 2 strani, od tega 0 praznih.
A színes melléklet terjedelme 2 oldal, ebből 0 üres.*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v prostore, ki so za to predvideni, z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. **Rešitev v izpitni poli ni dovoljeno zapisovati z navadnim svinčnikom.**

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Rešujte premišljeno. Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót! Semmit se hagyjon ki!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg ezt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát (a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapokra)!

*Teljes mondatokban válaszoljon, ne szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Válaszait – töltőtollal vagy golyóstollal – az erre kijelölt helyre írja! Olvashatóan írjon! **A feladatlapra nem szabad ceruzával írni a megoldásokat!***

A feladatok mellett zárójelben feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Figyelmesen oldja meg a feladatokat! Bízson önmagában és képességeiben!

Eredményes munkát kívánunk!

D1 – SLOVENIJA / SZLOVÉNIA

1. Pred vsako trditvijo obkrožite **DA**, če je trditev pravilna, in **NE**, če je napačna.

Amennyiben helyes az állítás, karikázza be előtte az IGEN-t, illetve a NEM-et, ha helytelen!

DA NE Prevladujoči tip naravnega rastlinstva na območju Slovenije, pred naselitvijo ljudi, je bil listnati gozd.

IGEN NEM *Szlovénia területén a lakosság letelepedése előtt az uralkodó természetes növényzettípus a lombhullató erdő volt.*

DA NE Na osojnih pobočjih Slovenije je manjši delež gozda kakor na prisojnih.

IGEN NEM *Szlovénia árnyékos lejtőin kisebb az erdőarány, mint a napos oldalakon.*

DA NE Od petih slovenskih makroregij je največji delež gozda v Alpah.

IGEN NEM *Az öt szlovén nagytáj közül az Alpokban a legnagyobb az erdőarány.*

(2 točki/pont)

2. Napišite **ime drevesa**, ki je prevladujoče v **slovenskih gozdovih**, in tistega, ki prevladuje v slovenskih **alpskih gozdovih na zgornji gozdni meji**.

Írja le a szlovén erdőkben legelterjedtebb fafajta nevét, valamint azt is, amely a szlovén alpesi felső erdőhatárt uralja!

Prevladujoče drevo v Sloveniji / Szlovénia legelterjedtebb fafajtája: _____

Prevladujoče drevo na zgornji gozdni meji v Alpah / Az uralkodó fafajta az alpesi felső

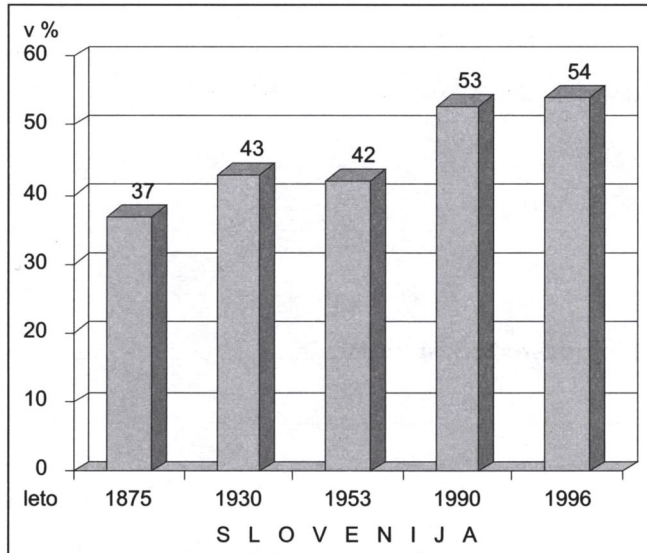
erdőhatáron: _____

(2 točki/pont)

3. **Graf 1** prikazuje spreminjanje deleža gozdnih površin v Sloveniji. Pojasnite, zakaj se je **delež** gozda **najbolj spremenil** po letu **1953**.

Az **1. sz. grafikon** az erdős területek arányának változását mutatja be Szlovéniában. Magyarázza meg, miért **1953 után változott a legnagyobb mértékben az erdőarány!**

Graf 1 / 1. sz. grafikon

(Vir: Lipovšek, I., in drugi, 2002: Geografija Slovenije 1. Delovni zvezek, str. 18. DZS. Ljubljana)

(1 točka/pont)

4. Napišite dve **zemljiški kategoriji** (raba tal), katerih delež se je v Sloveniji po 2. svetovni vojni **zmanjševal**.

Nevezzen meg két **földkategóriát** (földhasználat), amelynek aránya **csökkent** Szlovéniában a 2. világháború után.

1 _____

2 _____

(1 točka/pont)

5. **Priloga 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** prikazuje razširjenost gozdov v JV Sloveniji leta 1994. Opišite **dva razloga**, zakaj je **delež gozda** na območju **A** kljub ravninskemu reliefu sorazmerno **visok**.

Az 1. sz. melléklet (A 2. sz. feladatlap melléklete) az erdőterületek elterjedtségét ábrázolja Délkelet-Szlovéniában 1994-ben. Írja le két okát annak, ami miatt a sík domborzat ellenére aránylag magas az erdőarány az A térségben!

1 _____

2 _____

_____ (2 točki/pont)

6. Opišite enega od ukrepov, s katerimi poskuša država **zavarovati** in ohraniti gozdove za naše potomce, ter pojasnite **pomen** gozda pri varovanju pokrajine.

Írjon le egy olyan intézkedést, amellyel az állam meg szeretné védeni és őrizni az erdőket utódaink számára! Magyarázza meg az erdő jelentőségét a tájvédelemben!

Ukrep / Intézkedés: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

_____ (2 točki/pont)

D2 – SLOVENIJA / SZLOVÉNIA

7. Naštejte tri **razlike** med **mestnimi** in **podeželskimi** naselji.

Írjon le három különbséget a városi és vidéki települések között!

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki/pont)

8. Ob popisu prebivalstva leta 2002 je živela v mestih več kakor polovica prebivalstva Slovenije. **Obkrožite** besedo, ki označuje **stopnjo** te **urbanizacije** v Sloveniji glede na razvito Evropo, in napišite **glavno** značilnost, po kateri se **slovenska mesta** razlikujejo od **evropskih**.

*A 2002-es népszámláláskor Szlovénia lakosságának több mint fele élt városokban. **Karikázza be** azt a szót, amely – a fejlett Európa viszonylatában – Szlovénia **urbanizáltsági fokát** jelöli! Melyik az a **legfőbb** jellegetesség, amely alapján a **szlovén városok** leginkább különböznek az **európaiaktól**?*

Stopnja urbanizacije je / Az urbanizáltság foka:

Podpovprečna / átlagon aluli povprečna / átlagos nadpovprečna / átlagon felüli

Glavna značilnost / A legfőbb jellegetesség: _____

(2 točki/pont)

9. Na lego in tip podeželskih naselij v Sloveniji močno vpliva relief. Za naštetima tipoma podeželskih naselij **obkrožite** tisto **reliefno obliko**, v kateri **prevladuje** posamezno naselje.

*Szlovéniában a vidéki települések fekvését és típusát nagymértékben befolyásolja a domborzat. A két vidéki településtípus után **karikázza be** azt a **domborzati formát**, amely leginkább **jellemez!***

Dolge obcestne vasi:	ravnina	gričevje	hribovje
Hosszú útmenti falu:	síkság	dombság	alacsony hegyvidék
Zaselki:	ravnina	gričevje	hribovje
Szeres falu:	síkság	dombság	alacsony hegyvidék

(2 točki/pont)

10. Poimenujte **tip podeželskega naselja**, ki ga prikazuje **priloga 2 (Priloga k Izpitni poli 2)**.

*Nevezze meg a **2. sz. mellékleten** bemutatott **vidéki településtípust** (A **2. sz. feladatlap melléklete**)!*

(1 točka/pont)

11. Opišite dve značilnosti **samotnih kmetij**.

*Írja le a **tanyák** két jellegzetességét!*

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

12. Zaradi sodobnega življenja izginjajo razlike med mestom in podeželjem. Pojasnite **vzrok za pospešeno urbanizacijo podeželja** v Sloveniji po osamosvojitvi.

A korszerű életvitel következtében elmosódnak a város és a vidék közötti különbségek.

*Magyarázza meg, mi az **oka** Szlovénia önállósulását követően a **vidék felgyorsult urbanizációjának**?*

(1 točka/pont)

E1 – MAGYARORSZÁG / MADŽARSKA

13. *Figyelmesen olvassa el az alábbi mondatokat, és karikázza be az IGEN szót, ha az állítás igaz, illetve a NEM szót, amennyiben helytelen!*

Pozorno **preberite** naslednje trditve in **obkrožite** DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

<i>A Keleti-Alpok kristályos övének lassan dombvidékké alacsonyodó nyúlványai alkotják Magyarország északi határvidékét.</i>	IGEN	NEM
Obronki osrednjega kristalinskega pasu Vzhodnih Alp, ki se počasi znižujejo v gričevnato pokrajino, spadajo k severnemu mejnemu območju Madžarske.	DA	NE
<i>Az Alpokaját a harmadidőszakban, kb. 12 millió éve tenger borította, amely lassan feltöltődött.</i>	IGEN	NEM
Makroregijo »Alpokalja« je v terciarju, pred približno 12 milijoni let, pokrivalo morje, ki se je počasi zapolnjevalo s sedimenti.	DA	NE
<i>A földtörténeti ókorban keletkezett régi röghegységek csak néhány helyen maradtak a felszínen.</i>	IGEN	NEM
Stara grudasta gorovja iz paleozoika so ostala na površju le v nekaterih predelih Madžarske.	DA	NE
<i>A hegyekről lefutó patakok és folyók túlnyomórészt kavicsból hordalékkúpot építettek, ezért itt a domborzat gleccserfelszín.</i>	IGEN	NEM
Gorski potoki in reke so nasipavali prodne vršaje, zato je to površje glacialno.	DA	NE
<i>A 882 méter magas Írott-kő a Kőszegi-hegység és egyben a Dunántúl legmagasabb pontja.</i>	IGEN	NEM
882 m visok vrh »Írott-kő« je najvišja točka v gorovju »Kőszegi-hegység« in makroregiji »Dunántúl«.	DA	NE

(3 pont/točke)

14. **Válasszon ki** az előző szövegből **egy helytelen** állítást, majd **írja le** azt úgy, hogy **helyes legyen!**

Izberite izmed prejšnjih trditev **eno nepravilno** in jo **napišite** tako, da **bo pravilna**.

(1 pont/točka)

15. **Hasonlítsa össze** az Alpokalja és az Alföld éghajlatának jellegzetességeit, majd **írja** a megfelelő jellemzők betűjelét a táblázatba!

Primerjajte značilnosti podnebja v makroregijah »Alföld« in »Alpokalja«, nato pa **napišite** črko pred pravilno trditvijo v primerni del preglednice.

A	<i>A napi és az évi hőingadozás magas.</i>
Dnevna in letna temperaturna amplituda je visoka.	B	<i>A tél enyhébb.</i>
Zima je bolj milejša.
C	<i>A nyár hűvösebb.</i>
Poletje je hladnejše.	D	<i>A csapadékmennyiség kevés.</i>
Količina padavin je nizka.
E	<i>A napsütéses órák száma kevés.</i>
Število sončnih ur je majhno.	F	<i>Erősebb az óceáni hatás.</i>
Oceanski vpliv je izrazitejši.
G	<i>A csapadék egész évben sok.</i>
Letna količina padavin je visoka.	H	<i>Jól érződik a medencejelleg.</i>
Izrazito se čuti kotlinski značaj.

Alpokalja	Alföld

(4 pont/točke)

16. **Hasonlítsa össze** az Alpokalja és az Alföld természetes növénytakaróját úgy, hogy az alábbi leírások betűjelét **írja** a táblázat megfelelő rovatába!

Primerjajte naravno rastlinstvo v makroregijah »Alföld« in »Alpokalja« tako, da črke pred trditvami vpišete na ustrezno mesto v tabeli:

A	<i>Gyakoriak a fenyvesek.</i>
Pogostejši so iglasti gozdovi.	B	<i>Jellegzetessége a füves puszta.</i>
Njena značilnost je travnata stepa.
C	<i>Az erdők aránya 7–9%.</i>
Delež gozdov je od 7 do 9 %.	D	<i>Sok a szelídgesztenye, tölgy és bükk.</i>
Tu je več kostanja, hrasta in bukve.
E	<i>Elterjedt a ciklámen, a páfrány.</i>
Tu so razširjene ciklame in praproti.		

Alpokalja	Alföld

(2 pont/točki)

E2 – MAGYARORSZÁG / MADŽARSKA

17. A világ népességének növekedésében **négy ciklust** különböztetünk meg. **Írja** az állítások előtti négyzetbe 1-től 4-ig a számokat úgy, hogy a ciklusok megfelelő **sorrendben** legyenek!

Pri razvoju prebivalstva razlikujemo **štiri stopnje**. V kvadrate pred trditvami **vpišite** številke od 1 do 4 tako, da bodo razvojne stopnje prebivalstva v pravilnem **vrstnem redu**.

ciklus / stopnja:

A népesség száma gyorsan növekszik, hisz a halálzási arány csökken, a születési arány viszont magas. Napjainkban a fejlődő országok többsége ebben a szakaszban van.

Število prebivalstva se hitro povečuje, saj smrtnost upada, rodnost pa je visoka. Danes je večina držav v razvoju na tej stopnji.

ciklus / stopnja:

A népességszám növekedése megáll, esetleg csökken.

Število prebivalstva stagnira oziroma upada.

ciklus / stopnja:

Magas a születési és a halálzási arány, a népesség száma alig változik. Ma már csak néhány őserdei törzsre jellemző.

Rodnost in smrtnost sta visoki, število prebivalstva se komaj spreminja. Ta stopnja je danes značilna le za nekaj plemenskih skupnosti v pragozdu.

ciklus / stopnja:

A halálzási arány egyre alacsonyabb, a születési arány is fokozatosan csökken. A népesség száma lassan növekszik.

Smrtnost je vse nižja, tudi rodnost počasi upada. Število prebivalstva počasi narašča.

(2 pont/točki)

18. **Olvassa el** az alábbi mondatokat, és **karikázza be** az **IGEN** szót, ha az állítás igaz, illetve a **NEM** szót, amennyiben az helytelen!

Preberite spodnje trditve in **obkrožite** DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

A	Szlovéniára és Magyarországra is a népesség negyedik ciklusa jellemző. IGEN NEM
Obe, Slovenija in Madžarska, sta na četrti razvojni stopnji prebivalstva. DA NE
B	Ha a halálozások száma meghaladja a születéseket, akkor a népesség IGEN NEM
természetes fogyásáról beszélünk. DA NE
Če smrtnost presega rodnost, je naravni prirastek negativen.
C	Az egyenletes természetes szaporulat következménye a IGEN NEM
népességgrobbanás. DA NE
Demografska eksplozija je posledica enakomernega naravnega prirastka.
D	Leggyorsabban a gazdaságilag legfejlettebb országok népessége IGEN NEM
növekszik. DA NE
Število prebivalstva najhitreje narašča v gospodarsko najbolj razvitih državah.
E	A népsűrűség a népesség területi eloszlásának mértékét jelöli. IGEN NEM
Gostota prebivalstva nam pove razporeditev prebivalstva na površinsko DA NE
enoto.

(3 pont/točke)

19. **Válasszon ki** az előző szövegből **egy helytelen** állítást, majd **írja le** azt úgy, hogy **helyes** legyen!

Izberite izmed prejšnjih trditvev **eno nepravilno** in jo **napišite** tako, da **bo** pravilna.

(1 pont/točka)

20. Figyelmesen **nézze meg** a 3. számú színes **mellékletet** (A 2. sz. feladatlap melléklete), és **oldja meg** a feladatot!

Pozorno si **oglejte** **barvno Prilogo 3** (priloga k Izpitni poli 2) in **rešite** nalogo.

- A *Melyik magyarországi őshonos nemzetiség él a Dráva és a Mura mentén?*
Katera avtohtona narodnostna skupnost živi ob rekah Dravi in Muri na Madžarskem?

- B *Melyik nagytájban, illetve annak régiójában él az őshonos szlovén nemzetiség?*
V kateri makroregiji oziroma njeni pokrajini živi avtohtona slovenska narodna skupnost?

nagytáj / makroregija:	
régió / pokrajina:	

- C *Melyik megye területéhez tartozik a fent megnevezett régió?
H kateri županiji pripada zgoraj imenovana pokrajina?*

(2 pont/točki)

21. *Írjon le két példát Szlovénia és az őshonos szlovének lakta vidék együttműködésére!*

Napišite dva primera sodelovanja med Slovenijo in pokrajino, kjer živi **avtohtono** slovensko prebivalstvo na Madžarskem:

1. sz. példa / primer: _____

2. sz. példa / primer: _____

(2 pont/točki)

PRAZNA STRAN
ÜRES OLDAL

PRAZNA STRAN
ÜRES OLDAL

PRAZNA STRAN
ÜRES OLDAL